

Пономаренко, Анатолій. Толока у Биківні [Текст] : [напередодні Дня пам'яті жертв політичних репресій активісти провели толоку в історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили»] // Голос України. – 2018. – 8 трав. (№ 84). – С. 12 : фото.

Толока у Биківні

Активісти, серед яких колективи Музею Революції Гідності, Національної історичної бібліотеки України, журналісти газети «Голос України», представники громадської організації «Соловецьке братство», напередодні Дня пам'яті жертв політичних репресій, який щороку відзначається у третю неділю травня, провели толоку в історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» на околиці Києва. За кілька годин роботи волонтери в лісі та навколо комплексу зібрали не один десяток мішків сміття. Народну толоку в заповіднику, котрий займає 240 гектарів, проводять другий

рік. Як каже генеральний директор «Биківнянських могил» Богдан Біляшівський, минулого року активісти зібрали майже 80 мішків непотребу. Цьогоріч кількість побутового сміття — скляних і пластикових пляшок, різних упаковок і кульків, залишених відвідувачами, — зменшилася в рази. Проблемою залишається будівельне й меморіальне сміття. В лісі цілі купи старих, вицвілих поминальних вінків, які люди ставлять до пам'ятників та дерев з фотографіями своїх рідних, штучних квітів і лампадок. Тож активісти через ЗМІ звертаються до організаторів і учасників пам'ятних заходів замість них приносити живі квіти.

— Проблема меморіального сміття — це не лише проблема Биківнянського заповідника, а й меморіалів у

Холодному Яру, Крутах, Гурбах, на Трубежі та в інших пам'ятних місцях, які здебільшого розташовані на певній відстані від населених пунктів. Усе штучне, принесе до пам'ятників, рано чи пізно треба вивозити й утилізувати, — каже активіст Михайло Павленко. — А де кошти на транспорт для вивезення? Як непотріб утилізувати? Сміттєзвалища і так переповнені. Тож інколи обирають найпростіший спосіб «утилізації» сміття — його спалюють просто у лісі чи заривають у якійсь ямі, завдаючи шкоди довкіллю. Масове використання штучних квітів і вінків у пам'ятні дні, атрибути «штучної пошани» — це вже ековандализм.

Після толоки її учасники вшанували пам'ять закатованих НКВС у роки Великого терору і таємно похованих у

Биківні людей. Нагадаємо, що це найбільше в Україні місце поховання жертв сталінських репресій, де знайшли свій останній спочинок від 70 до 100 тисяч осіб різних національностей, а можливо, і більше. На сьогодні відомі поховання 30 тисяч розстріляних. Уже встановлено імена 19 тисяч, серед яких — засновник академії мистецтв, професор Київського художнього інституту Михайло Бойчук, його учні, письменники й поети Михайль Семенко, Майк Йогансен, Володимир Ярошенко, Микола Борисов, Вероніка Черняхівська, батько Степана Бандери отець Андрій, а ще академіки, директори інститутів, інженери, актори, військові, селяни.

Інформацію про Биківнянську

трагедію (сюди звозили тіла людей, закатованих НКВС у казематах Лук'янівки, колишньому Жовтневому палаці й інших тюрмах Києва) радянська влада приховувала із середини 1940-х років до 1989-го. Перші вшанування пам'яті жертв комуністичного терору організували представники дисидентського руху наприкінці 1980-х, а у 1994 році рішенням Президента України було започатковано створення меморіального комплексу, який складається з двох частин — української і польської. Його відкрито у присутності двох президентів — України та Польщі. Свого часу меморіал відвідав Папа Римський Іван Павло II.